

RAPPORT VAN DE STUDIE-COMMISSIE BOSBOUW-VOORLICHTING *)

[945.1 (492)]

door

G. GERBRANDA

De hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw was er zich van bewust, dat er op het gebied van de bosbouw-voorlichting meer gedaan kan worden dan thans het geval is. Zij besloot op 15 November 1950 een Studie-Commissie in te stellen om haar dienaangaande te adviseren. In April 1954 is het rapport van deze Commissie verschenen. Mij werd verzocht dit alsnog te willen bespreken.

Het rapport is in twee hoofdstukken verdeeld. Het eerste hoofdstuk met tot titel: „de Bosbouw-voorlichting in Nederland”, bedoelt een overzicht van de stand van zaken op dit ogenblik te geven. Het is onderverdeeld in 3 paragrafen: Voorlichting door de Staat (het Staatsbosbeheer), voorlichting door wetenschappelijke instellingen (Landbouw Hogeschool, de Instituten van T.N.O. en de afd. Boskartering van de Stichting voor bodemkartering) en voorlichting door particuliere instellingen; in de laatste paragraaf neemt de Ned. Heidemij de voornaamste plaats in.

Dit hoofdstuk geeft bij ernstige bestudering een inzicht in hetgeen thans op het gebied van de bosbouw-voorlichting in ons land wordt gedaan, maar het is geen prettige lectuur. Uit de aard der zaak nemen de werkzaamheden van het Staatsbosbeheer (6 bladzijden) en van de Ned. Heidemij (11 bladzijden) de grootste plaats in. Klaarblijkelijk heeft ieder van deze beide lichamen zijn eigen rubriek verzorgd. Het gevolg is, dat deze twee gedeelten geheel verschillend van aard zijn. De werkzaamheid van het Staatsbosbeheer wordt uitvoerig en zakelijk uiteengezet, dit gedeelte is in de tegenwoordige tijd gesteld. Het gedeelte, dat handelt over de werkzaamheid van de Ned. Heidemij is meer een geschiedkundig overzicht en is dan ook in de verleden tijd of in de voltooid tegenwoordige tijd gesteld. Doordat er zovele historische gegevens in voorkomen, feiten vermeld worden die in een overzicht van hetgeen de Ned. Heidemij thans op het gebied van de voorlichting doet van geen betekenis zijn, is het moeilijk een juist inzicht in haar tegenwoordige werkzaamheid te verkrijgen. Zo wordt de niet ingewijde lezer gesuggereerd, dat de Ver. W.H.G. (Vereniging Waarborg Herkomst Grovedennenzaad) en het zo genaamde Iepenziekte Comité onderdelen zijn van de Ned. Heidemij.

Dat de particuliere rentmeesters niet in de commissie waren vertegenwoordigd, heeft tot gevolg gehad, dat de omschrijving van hun werkzaamheid wordt afgedaan met het weinig zeggend zinnetje van nog geen twee regels: „Bij het beheer van bossen wordt tegelijkertijd meer of minder voorlichting gegeven.”

Hoofdstuk II heeft tot titel: „De toekomstige bosbouwvoorlichting in Nederland.” Een behoorlijke aansluiting tussen beide hoofdstukken ontbreekt.

Enige critiek op de geringe omvang en op een gemis aan samenwer-

*) Verkrijgbaar bij het Bosschap, Laan Copes van Cattenburch 100, 's Gravenhage, tegen de prijs van f 1.— (postrekening 6792). Red.

king tussen de verschillende instantie's, die zich thans met de voorlichting bezig houden, had men wel mogen verwachten. Maar na een summier toelichting zet men nu de lezer meteen een bepaalde organisatievorm voor, zonder verder over de materie zelf uit te wijden. Men stelt voor, dat het Bosschap, als overkoepelend en als een van verordenende bevoegdheid voorzien orgaan, een Centrale Raad voor de Bosbouw-voorlichting en daaronder dan Streekcommissies zal in stellen. De Centrale Raad zal maar even minstens 12 leden tellen, de Streekcommissies ongeveer 10. Naar mijn mening zijn deze commissie's tamelijk groot opgezet om vruchtbaar te werken. Zouden ze inderdaad actief zijn, dan is de taakomschrijving wel zodanig, dat haar werkzaamheden inderdaad effect kunnen sorteren.

Daarnaast stelt de Commissie voor, dat subsidie zal worden verleend voor deskundig bosbeheer. Hierbij gaat men m.i. van het onjuiste standpunt uit, dat deskundig beheer een bedrijf op hogere kosten brengt, terwijl in tegendeel deskundig beheer zich zelf niet alleen betaalt, maar dat zelfs veelvoudig doet. Men bewijst de particuliere rentmeesters naar mijn mening geen dienst met deze suggestie, omdat men daardoor een onjuiste indruk vestigt van de betekenis van deskundig beheer.

Al met al is dit rapport m.i. niet als een sterk werkstuk te beschouwen, dat in de praktijk de bosbouw-voorlichting een flinke stap vooruit zal brengen.

RAPPORT COMMISSIE HERINPLANT

(Uitgave Ned. Ver. van Boseigenaren)

[1935.1 (492)]

door

G. GERBRANDA

Zoals wel bekend is heeft de Stichting voor de Landbouw zich in zijn vergadering van 16 December 1953 uitgesproken tegen het handhaven van de herplantplicht van houtopstanden. Hierin vond het Bestuur van de Vereniging van bouseigenaren aanleiding een commissie te benoemen, die haar van de al of niet wenselijkheid van de handhaving van de verplichting tot herinplant, zou rapporteren.

In het thans uitgebrachte rapport wordt er op gewezen, dat de bosoppervlakte van Nederland uiterst gering is en wordt uiteengezet van hoeveel belang het in de beide wereldoorlogen is gebleken, dat ons land over een dusdanige houtvoorraad kan beschikken, dat vitale bedrijven, zoals de mijnbouw, van hout kunnen worden voorzien. Ook wordt in het licht gesteld, dat o.a. voor recreatie, het vreemdelingenverkeer, de werkgelegenheid in de wintermaanden en ook voor het afweren van de winderosie het bos een grote betekenis heeft.

Daarnaast worden de argumenten genoemd welke pleiten tegen handhaving van de herplantplicht.

In de eerste plaats ziet de commissie in de herplantplicht een aantasting van het eigendomsrecht. Bij het lezen van de toelichting op dit bezwaar, valt het op, dat men in het geheel niet in aanmerking heeft genomen, dat men bij een verandering van bestemming, dus bij velling van